

สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 *

CONDITIONS OF PARTICIPATORY MANAGEMENT AMONG EDUCATIONAL
INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER THE JURISDICTION OF THE PATHUM
THANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE, AREA 1

^[1]สารินี อาษา Sarinee Arsa ^[2]บุญเชิด ชำนิศาสตร์ Booncherd Chumnisart

^[3]พีรวัฒน์ ชัยสุข Peravat Chaisuk

^[1] ^[2] ^[3]มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author E-mail: surachaihongtrakool@gmail.com

Article Received: August 21, 2023. Revised: December 20, 2023. Accepted: December 20, 2023.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียน จำนวน 331 คน เครื่องมือการวิจัยคือแบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่ออยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในขั้นตอนรับผลประโยชน์จากการบริหาร ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผลการทำงานและนำผลกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางนโยบาย หรือ แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมเพื่อลดและแก้ไขปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดหรือ ปรับปรุงระบบการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย และด้านมีส่วนร่วมในการรับรู้ การคิด ศึกษา และค้นคว้า หาปัญหาและสาเหตุของปัญหาตลอดจนความต้องการของ ชุมชน ร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ ร่วมจัดหรือปรับปรุงในระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ และร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม, ผู้บริหารสถานศึกษา, โรงเรียนประถมศึกษา, ปทุมธานี

ABSTRACT

The purpose of this research article is to study the participatory management conditions of educational institution administrators. under the jurisdiction of the Pathum Thani primary educational service area office, area 1 , this is quantitative research using a questionnaire for a sample group of 331 school administrators and teachers. The research

* บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของคุณนิพนธ์เรื่อง รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักคุณธรรม 4 ของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

tool is a questionnaire. and analyze the data with basic statistics, namely percentage, mean, and standard deviation. The research results found that conditions of participatory management among educational institution administrators under the jurisdiction of the Pathum Thani primary educational service area office, area 1, overall, administrators and teachers have opinions at a high level, arranged from highest to lowest, as follows: In terms of participation, participation in the process of receiving benefits from the administration Participation in controlling, monitoring, and evaluating work results and reusing the results for benefits. Participation in planning policies or plans, projects, or activities to reduce and solve problems. Participation in decision making in organizing or improving the resource management system efficiently and work to achieve goals and participation in awareness, thinking, studying and researching problems and causes of problems as well as the needs of the community, participating in activities willingly participate in organizing or improving the development management system to be efficient and effective. and join in deciding on the use of limited resources for the benefit of the public.

Keywords: Participatory Management, Educational Institution Administrators, Primary School, Pathum Thani.

บทนำ

ศตวรรษที่ 21 สถานการณ์โลกมีความแตกต่างจากศตวรรษที่ 20 และ 19 ระบบการศึกษาต้องมีการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับภาวะความเป็นจริง ความท้าทายด้านการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในการเตรียมนักเรียนให้พร้อมกับชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องสำคัญของกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 และ 19 โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) (วิลาวรรณ พิมพ์ประสงค์, 2563)

การจัดการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา ผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นช่วงต้น เนื่องจากเป็นวัยที่มีภาวะอารมณ์แปรปรวนสูง วุฒิภาวะทางอารมณ์ไม่สมบูรณ์ มีความสับสนในการวางบทบาทของตนเองในสังคม ขาดทักษะและประสบการณ์ในการเผชิญกับปัญหา เกิดความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย และเกิดความสับสนในการปฏิบัติตนต่อเพื่อน (กรมสุขภาพจิต, 2560) จึงมีพฤติกรรมและการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม เป็นต้นว่า แต่งกายผิดระเบียบ กระด้างกระเดื่อง ไม่มีสัมมาคารวะ เหม่อลอย เก็บตัว เชื่องซึม พูดจาก้าวร้าวไม่สุภาพ โต๊ะเถียง เสียงดัง เอะอะ ซึ่งสอดคล้องกับสุชา จันทน์เอม (2544) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมวัยรุ่นไทย พบว่า พฤติกรรมที่ขัดต่อสังคมของเด็กไทยโดยทั่วไป คือ การลักเล็กขโมยน้อย การพูดเท็จ การหนีโรงเรียน การดื้อรั้น การขัดขืนระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ การยกพวกเข้าตีหรือนัดกันไปชกต่อย การทะเลาะวิวาทเด็กเล็กหรือเด็กผู้หญิง การขโมยเงินของบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง ปัญหาเหล่านี้ถ้าไม่ได้รับการป้องกัน และแก้ไขอย่างเหมาะสม อาจก่อให้เกิดปัญหาที่รุนแรงในอนาคตได้พบว่า ปัญหาของเยาวชนในโรงเรียน ร้อยละ 30 ของนักเรียนมีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพจิตที่แสดงออกมาในลักษณะ

ต่างๆ เช่นปัญหาทางอารมณ์ มีอาการซึมเศร้า ท้อแท้ และหาทางออกด้วยการฆ่าตัวตาย (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2552) นอกจากนี้เยาวชน 1 ใน 10 เท่านั้นที่ได้รับการช่วยเหลือให้เข้าใจปัญหาของตนเองและสามารถใช้ศักยภาพของตนในการแก้ปัญหา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556) สถานศึกษามีนักเรียนจำนวนมากที่ได้รับผลกระทบโดยตรงและทางอ้อมจากปัญหาดังกล่าว ในการสำรวจข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน พบข้อมูลนักเรียนมีปัญหาหลายประการเช่น ปัญหาครอบครัว บิดามารดาหย่าร้าง แยกกันอยู่ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ บิดามารดาอยู่ต่างจังหวัด นักเรียนต้องอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องหรืออยู่กับตามลำพัง สภาพเช่นนี้ทำให้นักเรียนมีจิตใจว่าเหว มีความรู้สึกขาดความอบอุ่น มีผลกระทบต่อด้านการเรียน มาโรงเรียนอย่างมีความสุข ไม่มีความสุขในการเรียน บางครั้งตื่นสายมาโรงเรียนไม่ทัน บางคนขาดเรียน หนีเรียน ผลการเรียนตกต่ำ นักเรียนเหล่านี้ถ้าถูกชักจูงไปในทางที่ไม่ดีเช่น การใช้สารเสพติด หรือไปเที่ยวเตร่มั่วสุมอาจคล้อยตามได้ง่าย จากปัญหาดังกล่าว โรงเรียนจึงต้องพยายามหาวิธีที่จะช่วยเหลือ และป้องกันปัญหาต่างๆ เพื่อให้นักเรียน เรียนอย่างมีความสุข ประสบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญในการศึกษายุคปัจจุบันเพราะจะต้องอาศัยเครือข่ายการศึกษาที่เข้มแข็งในการสนับสนุนสถานศึกษาสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวถึงการบริหารไว้ว่า “การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2540) การบริหารและการจัดการองค์กรให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้นั้น ปัจจัยที่ถือว่าเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน ที่สำคัญต่อการจัดการที่จะช่วยให้องค์กรสามารถบริหารงานได้อย่างสัมฤทธิ์ผล ทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ บุคคล (Man) เงินทุน (money) วัสดุอุปกรณ์ (material) และวิธีการจัดการ (management) ทรัพยากรมนุษย์ถือว่าเป็นทรัพยากรทางการบริหารที่มีคุณค่าที่สุดในองค์กรเพราะนอกจากจะใช้ความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์จากทรัพยากรมนุษย์แล้วทรัพยากรมนุษย์ยังสามารถบริหารจัดการทรัพยากรทางการบริหารอื่นๆ ได้อีกด้วยองค์การต่างๆ จึงพยายามที่จะค้นหาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเข้ามาทำงานรวมถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีอยู่ให้มีศักยภาพและขีดความสามารถในระดับที่องค์กรต้องการ (กิริติ ยศยิ่งยง ,2549)

ในขณะที่ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ และการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติในยุคโลกาภิวัตน์ในปัจจุบันเป็นปัจจัยคุกคามที่สำคัญของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำเป็นที่จะต้องบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดประสิทธิภาพ และมีคุณภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาที่ดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาต้องบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาให้มีคุณภาพและทันสมัยอยู่เสมอเนื่องจากบุคลากรทางการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญในการที่จะพัฒนาเด็ก และเยาวชนของชาติให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ความสามารถ การศึกษาซึ่งเป็นรากฐานอันสำคัญในการสร้างความมั่นคง และความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ หากการบริหารการศึกษาของชาติมีคุณภาพนั้น ย่อมหมายถึง ประชาชนในประเทศมีคุณภาพตามไปด้วย ดังนั้นโรงเรียนจึงถือได้ว่าเป็นสถาบันทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด บุคลากรของโรงเรียนก็มีความสำคัญตามไปด้วย การที่จะบริหารบุคลากรทางการศึกษาให้ได้ดั่งนั้น ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการบริหารงาน มีความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะผู้บริหารจะต้องมีศักยภาพ มีทักษะ มีวิสัยทัศน์ ทำให้การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2540)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต

1 เพื่อเป็นให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารแบบมีส่วนร่วมท่ามกลางสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ประชากรที่จะศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ทั้งสิ้น 102 โรงเรียน จำนวน 2,208 คน โดยหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางเปรียบเทียบสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (R.V. Krejcie & D.W. Mogan) ใช้ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากรเช่นเดียวกัน และกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 331 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีการสร้างแบบสอบถามดังนี้
1) ศึกษาหลักการแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 2) กำหนดกรอบแนวคิด 3) ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 4) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยนำร่างแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญรวมจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) การใช้ภาษาและพิจารณาว่าแบบสอบถามครอบคลุมของเนื้อหาหรือไม่โดยการหาดัชนี (index of congruence: IOC) เท่ากับ 0.5-1.00 มีจำนวน 33 รายการ 4) แบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (tryout) กับสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุดในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี โดยกำหนดให้บุคลากรจำนวน 30 คน ได้แก่ ครูโรงเรียนชุมชนเลิศพินิจพิทยาคมจากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ผลจากการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นปรากฏว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.920

3. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม 1) วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปซึ่งข้อมูลดังกล่าวประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอน/บริหารในการตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ 2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมผู้บริหาร

และครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในขั้นตอนรับผลประโยชน์จากการบริหาร ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผลการทำงานและนำผลกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม เพื่อลดและแก้ไขปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย และด้านมีส่วนร่วมในการรับรู้ การคิด ศึกษา และค้นคว้า หาปัญหาและสาเหตุของปัญหาตลอดจนความต้องการของ ชุมชนตามลำดับ ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน

	สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1	การมีส่วนร่วมในการรับรู้ การคิด ศึกษา และค้นคว้า หาปัญหา และสาเหตุของปัญหาตลอดจนความต้องการของ ชุมชน	3.91	0.74	มาก	5
2	การมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน โครงการ หรือ กิจกรรม เพื่อลดและแก้ไขปัญหา	4.16	0.68	มาก	3
3	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดหรือปรับปรุงระบบการ บริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และปฏิบัติงานให้บรรลุ ตามเป้าหมาย	4.04	0.68	มาก	4
4	การมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผลการทำงาน และนำผลกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์	4.27	0.70	มาก	2
5	การมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในขั้นตอนรับผลประโยชน์จาก การบริหาร	4.28	0.69	มาก	1
	รวม	4.13	0.70	มาก	

และมีผลการวิจัยที่เป็นรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านมีส่วนร่วมในการรับรู้ การคิด ศึกษา และค้นคว้า หาปัญหาและสาเหตุของปัญหาตลอดจนความต้องการของ ชุมชน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับได้แก่ ร่วมคิดด้วยกันว่าอะไรที่เป็นปัญหาของชุมชน มีสาเหตุอย่างไร ให้ประชาชนได้รับรู้โดยการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเป้าหมายก่อนหลัง และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ มีความรู้ความสามารถในการกระทำและมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม เพื่อลดและแก้ไขปัญหา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับได้แก่ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้

ทรัพยากร พิจารณาเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับเรื่องนั้นๆ และกำหนดวิธีติดตามประเมินผล และข้อที่ความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ ร่วมจัดหรือปรับปรุงในระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และข้อที่ความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารทรัพยากร

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผลการทำงานและนำผลกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ มีการประเมินผลว่าการดำเนินการนั้นๆ บรรลุตามเป้าหมายและ วัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด การมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์รูปแบบ ตรวจสอบการทำงานตามแผนงาน และการร่วมตรวจสอบและติดตาม การดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ ว่าเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์หรือไม่ และข้อที่ความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ การประเมินผลติดตามผลตลอดเวลาที่ทำงานร่วมกันประชาชน

5. ด้านการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในขั้นตอนรับผลประโยชน์จากการบริหาร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ เป็นผลประโยชน์ส่วนตัว สังคม หรือในรูปวัตถุก็ได้ ได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์ในพื้นที่เท่าเทียมกัน และอาจเป็นความสุขสบาย ความพอใจในสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นก็ได้ และข้อที่ความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ เป็นผลประโยชน์ทางบวกและลบ

อภิปรายผลการวิจัย

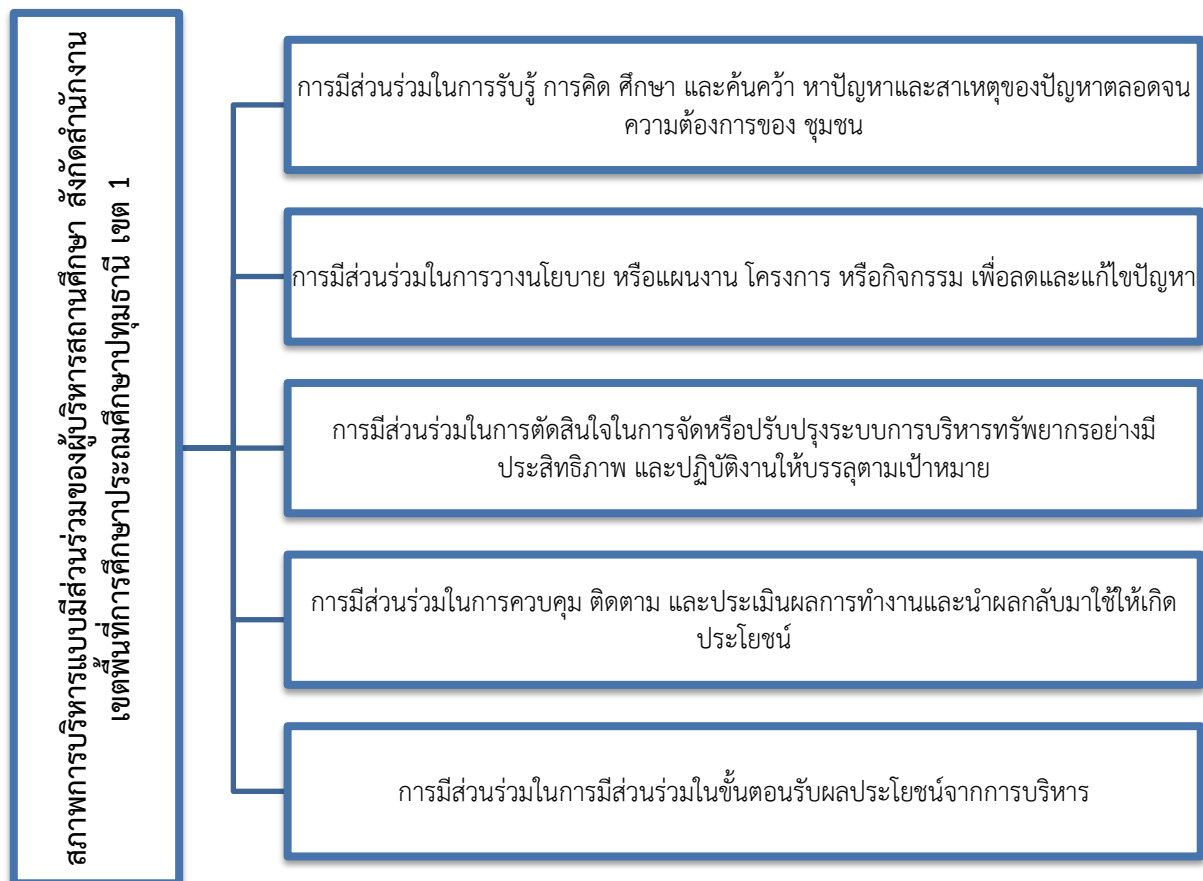
การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาอภิปรายผลดังนี้

ผลการศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในขั้นตอนรับผลประโยชน์จากการบริหาร ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผลการทำงานและนำผลกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางนโยบาย หรือแผนงานโครงการ หรือกิจกรรม เพื่อลดและแก้ไขปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย และด้านมีส่วนร่วมในการรับรู้ การคิด ศึกษา และค้นคว้าหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาตลอดจนความต้องการของชุมชน จากผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ร่วมคิดด้วยกันว่าอะไรที่เป็นปัญหาของชุมชน มีสาเหตุอย่างไร ให้ประชาชนได้รับรู้โดยการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเป้าหมายก่อนหลังตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร พิจารณาเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับเรื่องนั้นๆ และกำหนดวิธีติดตามประเมินผล ร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ ร่วมจัดหรือปรับปรุงในระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มีการประเมินผลว่าการดำเนินการนั้นๆ บรรลุตามเป้าหมายและ วัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด การมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์รูปแบบ ตรวจสอบการทำงานตามแผนงาน และการร่วมตรวจสอบและติดตาม การดำเนินการตาม

โครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ ว่าเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์หรือไม่ เป็นผลประโยชน์ส่วนตัว สังคม หรือในรูปวัตถุก็ได้ ได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์ในพื้นฐานที่เท่าเทียมกัน และอาจเป็นความสุขสบาย ความพอใจในสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิชัย นุชเนื่อง (2550) ที่ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ด้านบทบาทของ คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นลักษณะการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกับโรงเรียน และ ชุมชนประกอบด้วย การสร้างความร่วมมือกับชุมชน การสนับสนุนการบริหารโรงเรียน และการเข้าร่วม ดำเนินงาน ด้านคุณสมบัติของกรรมการสถานศึกษา เป็นคุณลักษณะของบุคคลที่จะเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนา โรงเรียนประกอบด้วยความสามารถในหน้าที่ คุณลักษณะการปฏิบัติงาน ความพึงพอใจ และผลตอบแทน

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยเป็นสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 สรุปดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัย มีอธิบายว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการรับรู้ การคิดศึกษาและค้นคว้า หาปัญหาและสาเหตุของปัญหาตลอดจน ความต้องการของชุมชน เป็นการมีอิสระทางความคิดในการเข้าถึงข้อมูล มีความรู้ความสามารถในการกระทำ

และมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ การเข้าร่วมอย่างครบวงจรตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุด ร่วมคิดด้วยกันว่า อะไรที่เป็นปัญหาของชุมชน มีสาเหตุอย่างไร จัดลำดับความสำคัญของปัญหาเป้าหมายก่อนหลัง ให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ ให้ประชาชนได้รับรู้โดยการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบาย หรือแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม เพื่อลดและแก้ไขปัญหาคือ เป็นการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดอันดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีติดตามประเมินผล ตัดสินใจด้วยตนเอง ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น พิจารณาเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับเรื่องนั้นๆ มีส่วนร่วมในการประชุม ให้ความคิดเห็นในกระบวนการจัดวางแผนงาน โครงการ

3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย เป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารทรัพยากร ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ร่วมจัดหรือปรับปรุงในระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ร่วมการลงทุนในกิจกรรมของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเอง ร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจมีส่วนร่วมเต็มกำลังความรู้ความสามารถของตนเอง

4. การมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผลการทำงานและนำผลกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ การร่วมตรวจสอบและติดตาม การดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ ว่าเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์หรือไม่ มีการประเมินผลว่าการดำเนินการนั้นๆ บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด การมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์รูปแบบ ตรวจสอบการทำงานตามแผนงาน การประเมินผลติดตามผลตลอดเวลาที่ทำงานร่วมกันประชาชน มีส่วนร่วมในการตรวจสอบถึงปัญหาอุปสรรค และร่วมกันในการหาทาง การร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษา

5. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนรับผลประโยชน์จากการพัฒนา การได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์ในพื้นที่ที่เท่าเทียมกัน เป็นผลประโยชน์ส่วนตัว สังคม หรือในรูปวัตถุก็ได้ เป็นผลประโยชน์ทางบวกและลบ อาจเป็นความสุขสบาย ความพอใจในสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นก็ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายส่งเสริมผู้บริหารครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความสามารถในการกระทำและมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ
 - 1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา
 - 1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารทรัพยากร
 - 1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการประเมินผลติดตามผลตลอดเวลาที่ทำงานร่วมกัน
 - 1.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมทุกภาคส่วนได้รับประโยชน์จากการบริหารทั้งทางตรงและทางอ้อม
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1. ควรทำการศึกษากระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักคุณธรรม 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

2.2. ควรศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

2.3. ควรศึกษากิจกรรมการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการบริหารของชุมชนร่วมกับสถานศึกษาหลักภูมิธรรม 4

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2560). คู่มือครูที่ปรึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพมหานคร: ยูเร็นสอิมเมจกรุ๊ป.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2544 (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กิริติ ยศยิ่งยง. (2549). การวางแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: มิสเตอร์ก๊อปปี.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2540). การบริหารงานบุคคลในโรงเรียน. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ราตรี พูลพัฒน์. (2553). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วิลาวรรณ พิมประสงค์. (2563). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21. แหล่งที่มา <https://sites.google.com/site/ppvilawan21/thaksa-haeng-stwrrs-thi-21> สืบค้นเมื่อ 24 ก.ค. 2563.
- ศศิณีภา ชัยสุข. (2563). แนวทางการจัดการความรู้ตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศิริพร ตันติยมาศ. (2550). รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลสังกัด กรุงเทพมหานคร. คุษุณีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุชา จันทรเฒ. (2544). วิจัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: อักษรบัณฑิต.
- อภิชัย นุชเนื่อง. (2550). รูปแบบการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. คุษุณีนิพนธ์การศึกษาคุษุณีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.